
Lescha davart las scolas medias en il chantun Grischun (lescha davart las scolas medias, LSM)

dals nunenconuschent (versiun dals nunenconuschent)

Il cussegl grond dal chantun Grischun,

sa basond sin l'art. 89 al. 3 da la constituziun chantunala,
sunter avair gi' invista da la missiva da la regenza dals ...,

concluda:

1. Disposiziuns generalas

Art. 1 Object

¹ Questa lescha regla la direcziun e la renconuschientscha da las scolas medias sco er la finanziaziun.

Art. 2 Noziuns

¹ Scolas medias en il senn da questa lescha han almain ina da las suandantas partiziuns:

- a) gimnasi;
- b) scola media spezialisada;
- c) scola media commerziala.

² I vegn differenzià tranter scolas medias purtadas dal chantun e talas che na vegnan betg purtadas dal chantun.

³ Scolas medias che na vegnan betg purtadas dal chantun, che han ina incarica da prestaziun dal chantun, vegnan designadas sco scolas medias privatas.

⁴ Scholaras grischunas e scolars grischuns èn persunas en scolaziun che frequentan ina scola media, che dimoran cun la permissiun da la represchentananza legala en il chantun Grischun e che han almain in genitur cun domicil da dretg civil en il chantun. Empè dal domicil da dretg civil dals geniturs vala en cas da la mort da quels il domicil da l'uffant.

Art. 3 Purschida decentrala da scolas medias

¹ Il chantun guarda ch'i saja avant maun ina purschida decentrala da scolas medias per scolaras grischunas e scolars grischuns cun:

- a) manar la scola chantunala grischuna sco scola media purtada dal chantun che ha sia sedia a Cuira;
- b) pudair pajar contribuziuns per scolaras grischunas e scolars grischuns a scolas medias che na vegnan betg purtadas dal chantun;
- c) garantir a scolaras e scolars da lingua materna tudestga, rumantscha e taliana in access cun las medemas schanzas ad ina scolaziun da scola media.

² Il cussegli grond decida sin basa da ponderaziuns politic-linguisticas, regionalas ed economicas davart l'installaziun e davart l'aboliziun da scolas medias purtadas dal chantun. El fixescha la purschida da scolaziun e regla la finanziaziun da scolas medias purtadas dal chantun che vegnan installadas da nov.

³ El decida davart l'introducziun d'ulteriuras partiziuns u davart l'aboliziun da partiziuns existentas tenor l'artitgel 2 alinea 1.

Art. 4 Incarica da las scolas medias

¹ Las scolas medias garanteschon ina purschida da furmaziun concepida tenor las prescripziuns federalas e chantunalas che:

- a) prepara las scolaras ed ils scolars per ils studis a las scolas autas e per autras scolaziuns superiuras;
- b) intermediëscha ad ellas ed els ina furmaziun generala vasta ed approfondada;
- c) prepara ellas ed els per las incumbensas cun responsabladad en la societad ed en il mund da lavur.

Art. 5 Temp da scola per onn, vacanzas, durada da las lecziuns

¹ Il temp da scola importa almain 39 emnas da scola per onn. Ils examens finals vegnan absolvids entaifer quest temp da scola.

² Il departament fixescha las vacanzas per las scolas medias purtadas dal chantun. Quellas valan da princip er per las scolas medias che na vegnan betg purtadas dal chantun.

³ L'instrucziun ha lieu da glindesdi fin venderdi. Ina lecziun dura almain 40 minutas. I sto vegnir evità che l'instrucziun croda ora.

Art. 6 Surveglianza e coordinaziun

¹ La surveglianza da las scolas medias en il chantun Grischun è chaussa:

- a) da la cumissiun da surveglianza dals fatgs da scola media;
- b) da l'uffizi;
- c) dal departament;
- d) da la regenza.

² La coordinaziun tranter las scolas medias è chaussa da l'uffizi.

³ La regenza elegia las commembras ed ils commembers da la cumissiu da surveglianza e regla sias incumbensas.

Art. 7 Garanzia da qualitat

¹ La regenza relascha disposiziuns per garantir la qualitat da la scolaziun. Ella po ordinar mesiras per cumparegliar las prestaziuns scolasticas da las scolaras e dals scolars.

² Ella regla la procedura d'admissiun a las scolas medias.

³ Ils examens finals han lieu en las scolas medias. L'uffizi nominescha las expertas ed ils experts per quests examens.

Art. 8 Incarica da prestaziun

1. princip

¹ Las scolas medias basegnan ina incarica da prestaziun.

² L'incarica da prestaziun a las scolas medias che na vegnan betg purtadas dal chantun vegn concedida da la regenza per regla per 4 onns.

³ L'incarica da prestaziun a las scolas medias purtadas dal chantun vegn concedida da l'uffizi mintga onn.

Art. 9 2. cuntegn

¹ L'incarica da prestaziun fixescha las cundiziuns per la renconuschientscha dals diploms, regla il pajament da contribuziuns, la budgetaziun sco er il rendaint e fixescha la controlla, sche las finamiras en vegnidas cuntanschidas.

Art. 10 3. premissas

¹ Ad ina scola media che na vegn betg purtada dal chantun po vegnir concedida ina incarica da prestaziun, sch'ella cumprova:

- a) ch'il basegn è avant maun per motivs politic-regiunals e/u linguistics;
- b) ch'il manaschi è garanti duraivlamain;
- c) ch'igl è pussaivel d'ademplier las incumbensas efficaciamain cun impunder ils meds finanzials en moda economica;
- d) che la scolaziun intermediada ademplescha las pretensiuns legalas envers ina scola media svizra e las disposiziuns da promoziun sco er ils plans d'instrucziun correspundan essenzialmain a las disposiziuns per scolas medias purtadas dal chantun;
- e) ch'ina buna qualitat da la scolaziun è garantida;
- f) ch'ella na vegn betg manada sco instituziun cun finamira da rendita;
- g) che la sedia commerziala sa chatta en il chantun.

Art. 11 4. privaziun

¹ La regenza po privar ina scola media privata da l'incarica da prestaziun, sche las premissas da l'artitgel 10 n'èn betg pli ademplidas.

Art. 12 Basegn da promoziun spezial

¹ Scholaras e scholars che han in basegn da promoziun spezial han il dretg da survegnir mesiras da promoziun tenor l'artitgel 43 alinea 2 literas a fin c da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun.

Art. 13 Talents spezials

¹ Las scolas medias pon promover scholaras e scholars che han talents spezials en ils secturs sport, chant e musica, art figurativ sco er matematica e scienzas natiralas. Il program da promoziun sto vegnir inoltrà a la regenza per l'approvaziun.

Art. 14 Servetsch medical da scola

¹ Il servetsch medical da scola vegn realisà en tut las scolas medias tenor las prescripziuns da la confederaziun e dal chantun. Visitas da controlla èn obligatorias.

² Las scolas medias portan ils custs da las visitas da controlla.

Art. 15 Collavuraziun

¹ En il champ d'applicaziun da questa lescha decida la regenza, sch'i vegnan fatgas cunvegnas da dretg administrativ, spezialmain cunvegnas davart la taxa da scola e talas davart la collavuraziun sco er davart la coordinaziun cun auters chantuns e cun l'exteriur, inclusiv lur finanziaziun.

² Il chantun surpiglia ils custs che resultan da cunvegnas dal dretg administrativ.

Art. 16 Scumond d'instruir

¹ Il departament po scumandar a persunas d'instrucziun d'instruir a scolas medias en il chantun, sche la qualificaziun per instruir manca. Sche las relaziuns sa midan en moda essenziala, po el revocar il scumond.

² El po communitgar il scumond e sia revocaziun a las autoritads d'engaschament da scola intrachantunalas ed annunziar quai a l'autorità ch'è cumpetenta per tut la Svizra.

2. Scolas medias purtadas dal chantun

Art. 17 Purschida da scolaziun

¹ La scola chantunala grischuna cumpiglia:

- a) il gimnasi cun ina durada da 6 respectivamain da 4 onns;
- b) la scola media commerciala cun maturitad professiunala;
- c) la scola media spezialisada cun maturitad spezialisada.

² Ella resguarda ils basegns da la scolaziun en las linguas chantunalas cun realisar scolaziuns da maturitad bilinguas almain en las linguas chantunalas.

Art. 18 Plans d'instrucziun ed organisaziun

¹ Ils plans d'instrucziun e las structuras organisatoricas vegnan approvads da la regenza.

Art. 19 Convicts

¹ Il chantun mantegna u sustegna in u plirs convicts, nua che las scolaras grischunas ed ils scolars grischuns survegnan – en ina cuminanza famigliara – alimentaziun ed alloschi per in pretsch adequat.

3. Scolas medias privatas

Art. 20 Renconuschientscha

¹ Ils diploms èn renconuschids dal chantun. La regenza garantescha la renconuschientscha tras la confederaziun e/u tras la Conferenza svizra dals directurs chantunals da l'educaziun publica.

² Ils plans d'instrucziun e las disposiziuns da promoziun ston vegnir approvads da la regenza.

Art. 21 Contribuziun pauschala a l'alloschi ed a l'alimentaziun

¹ A scolaras grischunas e scolars grischuns che abiteschan en chasas da dimora da scolas medias privatas po il chantun pajar ina contribuziun pauschala a l'alloschi ed a l'alimentaziun.

² La regenza fixescha l'autezza da questa contribuziun pauschala.

Art. 22 Surdebitaziun

¹ Sch'i smanatscha la surdebitaziun tenor l'artitgel 725 da la lescha federala dals 30 da mars 1911 davart la cumplettaziun dal cudesch civil svizzer (tschintgavla part: dretg d'obligaziuns), sto la direcziun strategica da la scola media orientar immediatamain il departament. Quel prenda mesiras per garantir l'ulteriura scolaziun per las scolaras grischunas pertutgadas e per ils scolars grischuns pertutgads.

² Il chantun surpiglia ils custs per l'instrucziun che resulta da la realisaziun da questas mesiras per las scolaras grischunas e per ils scholars grischuns. El po sa participar als custs da transport, d'alloschi e d'alimentaziun da las scolaras grischunas e dals scholars grischuns che resultan da quai, e quai maximalmain per la durada d'in onn da scola.

4. Finanziaziun

Art. 23 Daners da scola da las scolaras grischunas e dals scholars grischuns

¹ La regenza fixescha l'atezza dals daners da scola.

² Per frequentar l'emprima e la segunda classa dal gimnasi da 6 onns na ston vegnir pajads nagins daners da scola.

Art. 24 Pauschala da gestiun e d'investiziun

¹ Il chantun paga a las scolas medias privatas annualmain per scolara grischuna u scolar grischun ina pauschala da scolar che sa cumpona da la pauschala da gestiun e da la pauschala d'investiziun.

² La pauschala da gestiun correspunda als custs nets che resultan al chantun per ina scolara u in scolar da la scola chantunala grischuna e d'ina pauschala dals custs d'administraziun, da la quala la regenza fixescha l'atezza.

³ La pauschala d'investiziun è liada a l'intent.

Art. 25 Pauschala supplementara

¹ Las scolas medias privatas survegnan ina pauschala supplementara che sa reducescha linearmain, sch'il dumber da scolaras e scholars crescha, e quai da 15 pertschient tar 30 scolaras grischunas e scholars grischuns a 2 pertschient tar 300 scolaras grischunas e scholars grischuns. Per scolas medias privatas cun dapli che 300 scolaras grischunas e scholars grischuns importa la pauschala supplementara 2 pertschient.

Art. 26 Pauschala da lingua

¹ Per l'instrucziun en l'emprima lingua rumantsch u talian en cumbinaziun cun in rom d'immersiun en la lingua correspondent survegnan las scolas medias privatas per scolaras grischunas e scholars grischuns ina pauschala da lingua per classa.

Art. 27 Pauschala da talent

¹ A scolas medias privatas che han programs da promoziun approvads vegn pajada mintga onn ina pauschala da talent per scolara grischuna u scolar grischun che sa participescha.

Art. 28 Indexaziun

¹ La pauschala da gestiun vegn calculada e fixada mintga onn da nov.

² La pauschala d'investiziun importa 3487 francs e vegn adattada mintga onn a l'index svizzer dals custs da construcziun, sector construcziuns autas (index svizzer dals custs da construcziun, sector construcziuns autas da 99,8 puncts, index da basa, october 2015).

³ La contribuziun communal da 14 550 francs, la pauschala da lingua da 39 000 francs e la pauschala da talent da 1000 francs correspundan a l'index naziunal dals pretschs da consum da 102,8 puncts (index da basa 2015). La regenza po adattar las tariffas per il proxim onn da scolaziun a la chareschia ch'è subentrada. Decisiv è mintgamai il stadi da l'index naziunal dals pretschs da consum la fin da november.

Art. 29 Contribuziuns communalas

¹ La vischnanca da domicil dals geniturs u d'in genitur da scolaras grischunas e scolars grischuns paja ina contribuziun communal per scolaras grischunas e scolars grischuns che frequentan l'emprima u la segunda classa dal gimnasi da 6 onns en ina scola media en il chantun. L'autezza da la contribuziun communal s'orientescha als custs cumplains per scolara u scolar al stgalim secundar I minus la pauschala chantunala per la scola secundara.

² Las vischnancas pagan per scolaras e scolars che frequentan l'emprima u la segunda classa dal gimnasi da 6 onns en ina scola media en il chantun Grischun, da las qualas e dals quals ils geniturs prendan durant l'onn da scola current domicil da dretg civil ordaifer il chantun, la contribuziun communal fin a la fin da l'onn da scola respectiv.

³ Per scolaras grischunas e scolars grischuns che provochescha ina contribuziun communal sa reducescha il total da la pauschala da gestiun, da la pauschala d'investiziun e da la pauschala supplementara en la dimensiun da questa contribuziun communal.

Art. 30 Midadas da las contribuziuns, sancziuns

¹ A scolas medias privatas che han ina direcziun u ina qualitat da scolaziun che na cuntenta betg, po la regenza reducir u stritgar la contribuziun.

² Scolas medias privatas che na resguardan intenziunadamain betg questa lescha u ils relaschs e las disposiziuns che sa basan sin tala vegnan chastiadas da la regenza cun ina multa fin a 100 000 francs.

Art. 31 Contribuziuns a scolas da maturitad per personas creschidas

¹ Per personas en scolaziun cun domicil da dretg civil en il chantun Grischun po il chantun conceder contribuziuns a scolas da maturitad per personas creschidas ch'en renconuschidas da la confederaziun.

Art. 32 Contribuziuns a scolas medias en il chantun Tessin

¹ Per scolaras grischunas e scolars grischuns po il chantun conceder contribuziuns a scolas medias en il chantun Tessin.

5. Giurisdicziun

Art. 33 Via giudiziala

¹ Il departament giuditgescha en ina procedura da recurs:

- a) decisiuns concernent la nunreussida da la procedura d'admissiun chantunala a scolas medias;
- b) decisiuns concernent la nunpromozion en scolas medias;
- c) decisiuns concernent la nunreussida da l'examen final en scolas medias.

² Il termin da recurs importa 10 dis.

6. Disposiziun finala

Art. 34 Renconuschientschas existentas

¹ Fin ch'in incarica da prestaziun tenor l'artitgel 9 è avant maun, duran las renconuschientschas che la regenza ha concedì fin ussa per diploms da las scolas medias vinavant durant maximalmain 1 onn dapi l'entrada en vigur da questa lescha.

Tabella da las modificaziuns - tenor conclus

Conclus	Entrada en vigor	Element	Modificaziun	Publicaziun en la CUL
nagina indicaziun	nagina indicaziun	relasch	emprima versiun	

425.000

Tabella da las modificaziuns - tenor element

Element	Conclus	Entrada en vigor	Modificaziun	Publicaziun en la CUL
relasch	nagina indicaziun	nagina indicaziun	emprima versiun	